

PerformCzech CONNECT: Drama Revival

Výzva PerformCzech CONNECT je součástí programu česko-chilské výměny v oblasti činoherního divadla, který se soustředí na internacionalizaci, profesní růst a mezinárodní uplatnění dramatiků a dramaturgů, kteří působí v oblasti činoherního divadla. Předmětem výzvy je spolupráce mladých dramatiků z České republiky a Chile. Projekt realizuje PerformCzech / Institut umění – Divadelní ústav a Teatro Nacional Chileno. Program navazuje na PerformCzech ProVisit Chile, která díky podpoře z Národního plánu obnovy proběhla v roce 2023.

Hlavní náplní programu je spolupráce 2 dramatiků z České republiky a 2 dramatiků z Chile, kteří budou společně vyvíjet text pod vedením 2 odborných mentorů z obou zmíněných zemí. Cílem této spolupráce je zamyslet se nad zkušenostmi totalitními režimy 20. století, které měly v obou zemích opačné ideologické znaménko, a nad otázkou, jak divadlo reflektuje totalitu a její dědictví. Vybraní uchazeči se programu zúčastní ve dvou etapách. Nejdříve se skupiny navzájem poznají skrze pravidelnou účast na online setkáních vedených odborníky z obou zemí, kteří poskytnou potřebné informace o sociálně-politickém a ekonomickém prostředí každé země. Druhá etapa bude spočívat v třítydenním osobním setkání obou skupin v Chile, kde budou společně pracovat na vývoji dramatického textu, který vyvrcholí jeho scénickým čtením v Chilském národním divadle v roce 2024 a v České republice v roce 2025.

Tištěné vydání vzniklého textu ve španělském jazyce bude šířit Chilské národní divadlo. Českou verzi výsledného textu bude šířit PerformCzech / Institut umění – Divadelní ústav.

Termín a místo: květen až září 2024 online setkání (dle individuální dohody, zřejmě vždy v polovině měsíce), fyzicky třítydenní pobyt v Santiago de Chile (přesná data budou upřesněna i dle dispozice vybraných autorů/autorek)

Forma podpory: umělecký honorář za účast v programu a vývoj textu 25.000 Kč + cestovní náklady na cestu z ČR do Chile (letenka a cestovní pojištění) hradí PerformCzech, ubytování během pobytu v Santiago de Chile + náklady na scénické čtení a překlad do španělštiny hradí Teatro Nacional de Chile

Kdo se může hlásit: dramatici / dramatičky a dramaturgové / dramaturgyně ve věku od 25 do 40 let, kteří ovládají angličtinu alespoň na střední úrovni (španělština výhodou).

Limit: 2 podpoření profesionálové

Uzávěrka: 31. 3. 2024

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO
KULTURY

Kritéria hodnocení a výběru:

- Dosavadní výsledky umělecké činnosti a odborné předpoklady žadatele

Výběrové řízení je určeno pouze pro fyzické osoby starší 18 let v den podání žádosti, které mají trvalý nebo přechodný pobyt na území ČR.

Povinné přílohy:

- Profesní CV a portfolio v anglickém jazyce

Vybraný účastník je povinen po absolvování programu zhodnotit písemně přínos akce pro vlastní uměleckou tvorbu nebo odbornou práci v podobě závěrečné zprávy.

Přijetí žádosti: Písemné žádosti včetně příloh jsou přijímány na online formuláři [ZDE](#)

Žádosti posuzuje Dramaturgická rada PerformCzech jako poradní orgán IDU a zástupci Teatro Nacional de Chile.

Kontaktní osoba: Martina Pecková Černá

Chilský kontext

Politický a legislativní vývoj samostatného Chile souvisel s procesem získání nezávislosti na španělské koruně, který je historicky vysvětlován několika krátkodobými i dlouhodobými faktory: rostoucí touhou po nezávislosti v prostředí elity potomků Evropských kolonizátorů, nárůstem vlasteneckého cítění ve společnosti a dopadem bourbonských reforem z 18. století. To vše ovlivnilo vznik samostatné Chilské republiky 4. července 1811, kdy byl vytvořen první Národní kongres. Došlo k vypracování prvních volebních předpisů v historii země a vypsání voleb do Národního kongresu, které znamenaly klíčový milník v historii nezávislého Chile.

V roce 2023 si Chile připomnělo 50 let od státního převratu. Roku 1973 Augusto Pinochet velel ozbrojenému útoku s cílem svrhnout vládu prezidenta Salvadora Allende, který byl demokraticky zvolen v roce 1970.

Inauguraci Salvadora Allende Gossense do funkce prezidenta započal v zemi nejambicióznější proces sociálních, ekonomických a politických změn v historii Chile. Jako představitel Lidové jednoty se Allende stal nejen prvním socialistickým vůdcem na světě, který byl zvolen

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO
KULTURY

demokraticky, ale také prvním, který se pokusil přejít k socialismu mírovou cestou, nazývanou také chilská cesta k socialismu. Jeho vládní program uvažoval o vybudování lidového státu a plánované, do značné míry znárodněné ekonomiky. Prezident s jednomyslnou podporou Kongresu přijal opatření k vyvlastnění podniků, znárodnění bank, přerozdělení příjmů a prohloubení agrární reformy, kterou zahájil jeho předchůdce, křesťanský demokrat Eduardo Frei Montalva.

To vše vyděsilo chilské konzervativce, kteří se zorganizovali, aby reformy zastavili. Zatímco podnikatelský a odborový sektor prováděl stávky a protesty, na krajní pravici se zformovala fronta Patria y Libertad: organizace, která zahájila sabotážní akce proti vládě. Na druhém ideologickém extrému, mimo Lidovou jednotu, stálo Hnutí revoluční levice (MIR), partyzánská skupina inspirovaná kubánskou revolucí, která okupovala soukromé pozemky a továrny. To vzbuzovalo obdiv i uvnitř Socialistické strany.

Podle dokumentů odtajněných Washingtonem bojkotovaly Spojené státy americké prezidenta Allendeho od jeho zvolení na žádost tehdejšího prezidenta Richarda Nixona a jeho poradce pro národní bezpečnost Henryho Kissingera, aby zabránily jeho vládě prezentovat světu úspěšný přechod k socialismu, který by v období probíhající studené války mohl inspirovat jiné země. Skrytými akcemi se USA nejprve snažily zabránit chilskému Kongresu v ratifikaci Allendeho volebního vítězství v roce 1970 a podpořily neúspěšný plán krajní pravice na únos vrchního velitele armády a obránce ústavního pořádku Reného Schneidera, který byl nakonec zavražděn. Poté na výslovnou žádost prezidenta Nixona financovaly opozici aablokovaly úvěry města Santiaga, aby poškodily chilskou ekonomiku.

Za těchto okolností se v Chile stupňovala polarizace společnosti, politické násilí a ekonomické problémy, jako je nedostatek obchodní činnosti a začínající černý trh. Tento scénář vedl k povstání chilských ozbrojených sil. To, co Chile zažívalo v průběhu následujících 17 let, dobře popisují zprávy Valecha a Rettigové pojednávající o zániku demokracie, vojenských zásazích do politického, vládního, sociálního, ekonomického a pořádkového aparátu, svévolném zatýkání, mučení, zmizeních a vraždách, které zanechaly zemi v naprostém rozkladu.

Na konci 80. let došlo v Chile v návaznosti na rostoucí občanský odpor k politickému uvolňování, které dalo prostor demokratické opozici. V roce 1988 bylo uspořádáno referendum o setrvání Augusta Pinocheta ve funkci prezidenta, při němž 54,6 % Chileanů hlasovalo proti Pinochetovi a pouze 43 % pro něj. Výsledek referenda vedl k odstoupení Pinocheta jako kandidáta do nových voleb. V řádných prezidentských volbách v prosinci 1989 byl prezidentem zvolen křesťanský demokrat Patricio Aylwin Azócar. Nicméně Pinochet zůstal na vlivném postu vrchního velitele armády až do roku 1998, kdy získal doživotně křeslo v chilském senátu, což mu bylo zajištěno ústavním dodatkem z roku 1980.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO
KULTURY

V současné době má Chile vládní systém prezidentského typu. Politická ústava zavádí rozdělení pravomocí, kde má výkonnou moc prezident republiky, který spojuje funkce hlavy státu a předsedy vlády. Od března 2022 zastává post prezidenta Gabriel Boric z levicové koalice stran Apruebo Dignidad.

Český kontext

Česká národní identita má kořeny hluboko ve středověku, Země Koruny české je název historického státního útvaru, který byl tvořen svazkem zemí pod svrchovaností českého krále. Zvolením Ferdinanda I. českým králem v roce 1526 se Koruna česká připojila k územím ovládaným rodem Habsburků, čímž byl položen základ budoucí Habsburské monarchie. Vznik Československa byl výsledkem porážky Rakousko-Uherska v první světové válce a snahy českých a částečně i slovenských elit odtrhnout se od Rakouska-Uherska. Československo se v roce 1918 stalo parlamentní demokratickou republikou.

V roce 1933 se dostal Adolf Hitler v Německu k moci a začal plánovat dobytí Evropy, jeho součástí bylo obsazení také sousedního Československa jako jediné v té době fungující parlamentní demokracii ve střední Evropě. To nastalo postupně v letech 1938 a dokončeno v březnu r. 1939. Po skončení II. světové války v Evropě v květnu 1945 bylo Československo, jehož území bylo jednak osvobozeno z velké části jednak Rudou armádou, nicméně ze západu také postupující americkou armádou obnoveno téměř v předválečných hranicích, byť přišlo o část východního území ve prospěch Sovětského svazu. V květnu 1946 se konaly první poválečné parlamentní volby, nicméně již v té době politický režim zažil částečné omezení volné soutěže politických stran, kdy se voleb již neúčastnila po válce neobnovená předválečná nejsilnější předválečná agrární strana s početnou podporou obyvatel na venkově. Tyto volby v českých zemích vyhrála Komunistická strana Československa, jejíž ústředí během války sídlilo v Moskvě. Vytěžila nejen maximum z poválečného růstu popularity levice a Sovětského svazu jako jednoho z vítězů nad nacismem, ale díky slibům rozsáhlé pozemkové reformy získala většinu hlasů venkovského obyvatelstva. V únoru 1948 vyvrcholila dlouhotrvající vládní krize, kdy na protest proti pronikání komunistů na významná místa a ovládnutí silových složek včetně policie a armády podala většina nekomunistických ministrů demisi v naději, že prezident vyhlásí předčasné parlamentní volby. Nová vláda však byla pouze doplněna plně již zcela pod komunistickým vedením a Československo bylo prohlášeno lidově demokratickou republikou. Nastal proces extrémní ideologizace a změn v hospodářství. Ekonomika byla budována centrálně podle sovětského vzoru, důraz byl kladen na těžký průmysl, proběhla násilná kolektivizace. Byla zavedena cenzura a omezeny občanské svobody. Zejména v prvních letech po převratu docházelo k vykonstruovaným politickým procesům.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO
KULTURY

Krátké období tání v Sovětském svazu v polovině šedesátých let vedlo i k uvolnění v tehdejší Československé socialistické republice a v roce 1968 k Pražskému jaru. Naděje na „socialismus s lidskou tváří“ byly ukončeny vpádem vojsk států Varšavské smlouvy 21. srpna 1968, oficiálně nazvaným „bratrská pomoc“. Likvidace obrodného procesu Pražského jara vyvrcholila začátkem 70. let nastolením tzv. Normalizace, která potlačovala jakoukoli politickou opozici a prosazování lidských práv.

K prvnímu většímu projevu odporu proti režimu došlo v roce 1977, kdy byla založena Charta 77. Uvolňování bipolárního geopolitického napětí a konec Studené války umožnila mj. politika gласnosti a perestrojky Michaila Gorbačova, generálního tajemníka Ústředního výboru Komunistické strany Sovětského svazu. Od poloviny 80. let navíc docházelo k nárůstu činnosti opozičních organizací, ke kterým se přidávala kritika ze strany ekonomů o neudržitelnosti modelu centrálně řízeného hospodářství. V Československu docházelo k probouzení občanské společnosti, což vyvrcholilo v letech 1987 až 1989 v řadě protirežimních vystoupení známých osobností a demonstrací občanů a vedlo až k sametové revoluci v listopadu 1989.

V bývalém socialistickém táboře patřil československý komunistický režim sice k těm nejrigidnějším a politické změny nastaly jako jedny z posledních, nicméně divadlo mělo v procesu pádu režimu zcela zvláštní a mimořádnou pozici, protože bylo jedním z hlavních hybatelů revolučních procesů v prvních týdnech sametové revoluce. Díky protagonistům z řad divadelníků v roce 1989, kteří významně zasáhli do politického vývoje Československa, vstoupilo do 90. let 20. století s vysokým morálním kreditem, který bylo v nadcházející dekádě obtížné udržet a který bezprostředně v jejích prvních letech utrpěl značné šrámy v podobě hluboké divácké krize i obtíží způsobených přechodem celé oblasti umění a kultury do tržního prostředí.

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

MINISTERSTVO
KULTURY